

Jan T. Hendriksma

DE KOKMEEUW ALS PREDATOR

foto: Gert Buter

*Recent schreef ik in een artikel over de weidevogels van Noard-Fryslân Bûtendyks met betrekking tot predatie over de Kokmeeuw *Larus ridibundus* (Hendriksma 2008): "Aangezien Kieviten vrijwel nooit achter deze meeuwen aangingen zullen dit niet de grote boosdoeners zijn geweest". Deze uitspraak moet ik herzien. In de zomer van 2008 ben ik veel in voornoemd gebied geweest. Zo dicht aan zee ligt het voor de hand dat er regelmatig allerlei soorten meeuwen overvliegen. Vooral Zilvermeeuwen worden hier door wolken weidevogels achterna gezeten en verjaagd; datzelfde geldt voor Mantel- en Stormmeeuwen. Ik heb dan ook nooit gezien dat één van de genoemde soorten erin slaagde eieren of pullen te prederen.*

Omdat er vlakbij een kolonie aanwezig was, passeerden er ook met enige regelmaat Kokmeeuwen. Hier reageerden de weidevogels niet of nauwelijks op, tot ik op een morgen een Kokmeeuw heftig op iets in het gras zag pikken. Een mannetje Kievit voerde stootduikend zeer felle aanvallen op de meeuw uit. Helaas was de afstand te groot en zat er een sloot tussen, waardoor ik niet precies kon nagaan wat er gebeurde. Het was nog net voor de periode dat er pullen waren, dus de Kokmeeuw zal het vermoed ik op eieren gemunt hebben. Wat later in het seizoen, toen er al vrij veel pullen in het veld waren, zat ik naar een paartje Tureluren te kijken die door mijn aanwezigheid begonnen te alarmeren. In de auto wachtte ik op het moment dat de pullen te voorschijn zouden komen, om ze te kunnen ringen.

.Van daaruit zag ik een Kokmeeuw aan komen vliegen die in een sloottalud dook, om vervolgens met een tureluurpul in de snavel verder te vliegen. De oudervogels reageerden pas toen de meeuw naar beneden dook en achtervolgden de meeuw slechts kort. Er bleek nog een tweede pul aanwezig te zijn in de slootkant, die van een ring voorzien werd.

Weer enige tijd later ving ik een Kluut op het nest om deze in het kader van het Reproductie Meetnet Waddenzee van een kleurring te voorzien. Op dat moment was er al een pul uitgelopen en zat de vogel nog op drie eieren te broeden (waarvan er twee al aangepikt waren). Zowel de pul als de broedende vogel werden geringd. Enkele uren later keerde ik in de auto terug, om te controleren of de vogel

weer zat te broeden. Dat bleek inderdaad het geval. Ongeveer vijf meter van het nest scharrelde de jonge Kluut in het gras rond en nog eens vijf meter verderop zat de tweede oudervogel te waken. Juist op dat moment kwam er een Kokmeeuw op circa 15 meter hoogte aanvliegen. De meeuw dook naar beneden en pikte de klutenpul uit het gras. Ook deze oudervogels reageerden pas heftig toen het al te laat was en hielden de achtervolging maar korte tijd vol.

De hier beschreven voorvallen maken duidelijk dat de Kokmeeuw predeert op eieren en pullen van andere soorten. Dit blijkt niet alleen langs de kust het geval te zijn, maar ook in het binnenland. Zo werd er in het voorjaar van 2006 in Oost-Drenthe, nabij Gieten, waargenomen dat een Kokmeeuw met een jonge Kievit rondvloog (K. Uilhoorn, pers.med.). Opzichter A. Ferwerda wees mij erop dat het fenomeen ook bekend is uit de literatuur. Inderdaad vermelden Glutz en Bauer (1987) voor de Kokmeeuw dat vogels meestal als aas worden gegeten, maar dat "enkele specialisten ook eieren en kuikens van bodembroeders (ook soortgenoten) nemen en bijvoorbeeld bij koud herfstweer verzwakte zwaluwen vangen". Het is dus geen nieuw verschijnsel in de vogelwereld, maar het komt blijkbaar niet zo vaak voor, met als gevolg dat oudervogels (soms) niet tijdig reageren op deze belagers.

Jan T. Hendriksma

Bonningastrjitte 26
8625 HJ Oppenhuizen
tel.: 0515-559251

e-mail: jt.hendriksma@home.nl

Literatuur

HENDRIKSMA J.T. 2008. Nestcontrole bij weidevogels in Noard-Fryslân Bûtendyks. *Twirre* 19 (2): 47-51.

GLUTZ VON BLOTZHEIM U.N. & K.M. BAUER 1987. *Handbuch der Vögel Mitteleuropas*. Band 8/1 teil Charadriiformes: pag. 355. Akademische Verlagsgesellschaft, Wiesbaden.